Världsnaturfonden WWF
Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00
Fax: 08 85 13 29
Allmänt: info@wwf.se
www.wwf.se

Skogsstyrelsen, Jönköping

Ulriksdal 24 augusti 2018

WWFs remissvar - Föreskrifter för anläggning av skog, Dnr 2017/525

Remissvarets innehåll

- Övergripande synpunkter
- Synpunkter på förslag på ändringar i Skogsvårdslagen
- Synpunkter på rapporten

Övergripande synpunkter

Världsnaturfonden WWF ser att aktuell rapport och flera förslag bekräftar behovet av en ny skogspolitik med förändrad lagstiftning, som tydligare speglar det av riksdagen fattade beslut att skogspolitiken ska kännetecknas av två jämställda mål – ett miljömål och ett produktionsmål. Befintlig skogsvårdslagstiftning och dess tillämpning är motsägelsefull där det å ena sidan under 1§ står att skogen *"… uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Vid skötseln ska hänsyn tas även till andra allmänna intressen."* men där regelverket sedan i sina detaljer inte nämnvärt bidrar till detta. Skogsstyrelsen skriver i rapporten *"Lagstiftningen ska inte skapas efter verkligheten utan bidra till att forma eller påverka denna i önskvärd riktning"*. WWF anser att flera av förslagen i rapporten snarare förstärker obalansen mellan produktion och miljö.

Skogsstyrelsen förklarar detta delvis genom att tolka befintligt lagrum och bemyndigande främst ligger inom ramen för att säkerställa volymproduktion av biomassa till en växande bioekonomi och att hänsyn till natur och miljö begränsas av 30§ och den intrångströskel av pågående markanvändning som den är behäftad med.[1] Detta anser vi vara en uttolkning som inte är i linje med grunderna i nuvarande skogspolitik. Speciellt förslagen om främmande trädslag i allmänhet och contortatallen i synnerhet riskerar att försvåra uppfyllandet av samhällets miljömål och undergräva trovärdigheten i den svenska skogspolitiken och det svenska skogsbruket hos viktiga intressenter. Detta i sig kan ha negativa återverkningar på en internationell marknad och för en svensk bioekonomi.

Skogsstyrelsen ska, enligt Näringsdepartementets förtydligande av uppdraget, se bioekonomi i ett brett perspektiv men det lyckas man inte med, varken i rapporten eller i förslagen. Fokus ligger på biomassaproduktion och inte ekonomi. WWF anser inte att förslagen om främmande trädarter och vegetativt klonat material speglar den "förnuftighet" avseende risker som näringsdepartementet efterfrågat. Skogsstyrelsen tar i analysen inte in frågor om ackumulerade skador på miljö- och sociala värden och även potentiellt ekonomiska värden vid ökad intensifiering av skogsskötseln.

[1] Se exempelvis tolkning sid 45-46; *"…Skogsstyrelsens föreskrifter får således endast innebära sådana begränsningar som är motiverade utifrån skogliga produktionsaspekter… Detta kan nog i praktiken innebära att nivån för vilka begränsningar som kan krävas av skogsbruket enligt 31 § är ungefär desamma som enligt 30 §…"*

Flera av liggande förslag styr mot ett monokulturlandskap med risk för okontrollerad invasivitet. Skogsstyrelsens förslag underminerar tydligt det preciserade miljömålet *"…Främmande arter och genotyper hotar inte skogens biologiska mångfald…"* inom ramen för miljömålet Levande Skogar och delmål inom ramen för målet; Ett rikt växt- och djurliv. WWF delar alltså inte Skogsstyrelsens uppfattning om att liggande förslag avseende främmande trädarter på ett ansvarsfullt sätt *"…regleras inom ramen för skogsvårdslagstiftningen och att Skogsstyrelsen ska vara ansvarig myndighet för föreskrifter gällande invasiva trädarter…"*.[2] Det är också mycket anmärkningsvärt att Skogsstyrelsen lägger förslag som öppnar upp för ökad användning av främmande trädslag samtidigt som frågan utreds av ArtDatabanken på uppdrag av Naturvårdsverket; Den myndighet som av regeringen har fått i uppdrag att utreda främmande arters invasivitet i Sverige.

Skogsstyrelsen borde systematiskt och ansvarsfullt tillämpa 32§ om miljöanalys avseende nya material och metoder inom skogsbruket. Denna möjlighet saknas helt i rapporten och förslagen. Detta accentueras ytterligare med liggande förslag; Att liberalisera användningen av främmande trädarter och vegetativt förökade skogsplantor.

Skogsstyrelsens rapport lutar sig mot begreppet *adaptivt skogsbruk*. Detta begrepp innebär att man ska kunna utveckla skogsbruket men samtidigt kunna anpassa denna utveckling utifrån erfarenheter avseende produktion och risker. Men en sådan adaptiv ansats kräver att man kan tillåta verksamheter för att sedan ha bemyndigande och resurser att följa upp och styra över dessa, och att man kan säkerställa att de åtgärder som tillåts inte har irreversibla effekter, såsom till exempel okontrollerad spridning av främmande trädslag. Istället tolkar Skogsstyrelsen att man har bemyndigande att tillåta nya material och metoder, utan vetenskapliga miljöanalyser och systematisk prövning (32§), som sedan tolkas ingå i vad som kallas pågående markanvändning och därmed ges små möjligheter för myndigheten att fortsatt påverka denna verksamhet.

Skogsstyrelsens rapport och förslag bekräftar därmed behovet av ett övergripande skogspolitiskt omtag både avseende de politiska ramarna och lagstiftningen.

Synpunkter på förslag på ändringar i Skogsvårdslagen

Förändringar i lag	
Skogsstyrelsens förslag	***WWFs ståndpunkt & förklaring***
5§ & 6§ Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från första och andra styckena för att möjliggöra försöksverksamhet *för att bevara och utveckla natur- eller kulturmiljövärden…* Skogsstyrelsen får i särskilda fall medge undantag från första och andra styckena. *Ett sådant undantag får förenas med villkor*	**Tillstyrks** men villkoren för undantagen är oklara och bör förtydligas och exemplifieras
7a§ *Regeringen eller den*	**Tillstyrks**

[2] Skogsstyrelsen 2016. Yttrande angående förslag till svenska bestämmelser för invasiva främmande arter. Diarienr 2016/1184.

myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som avses med främmande trädarter.	
20§ Innan avverkning sker *eller återväxtåtgärder vidtas* inom renskötselns året-runt-marker ska berörd sameby beredas möjlighet för samråd…	**Tillstyrks** men hur synpunkter från berörd sameby avseende avverkning och återväxtåtgärd verkligen måste beaktas och tillåts påverka skogsbruket är idag oklart och bör tydliggöras.
32§ Miljöanalys Skogsstyrelsen väljer att inte ge förslag på hur främmande trädarter eller vegetativt förökat odlingsmaterial kan kopplas till 32§	**WWF anser att 32§ måste förtydligas och koppling göras till nya metoder och odlingsmaterial såsom främmande trädslag och vegetativt förökat odlingsmaterial.** **Förslag på ny skrivning under 32§ Miljöanalys;** *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska föreskriva att det i ärenden som rör nya material och metoder i skötsel av skog och där det bedöms föreligga risk för skada på miljö av dessa nya material och metoder, ska göras en systematisk vetenskaplig analys av miljörisker och inverkan som finns med dessa nya material eller metoder. Analysen ska innehålla en prövning innan dessa får tas i kommersiellt bruk. En sådan analys ska ske på uppdrag av regering eller den myndighet som regering bestämmer och uppdraget ska utföras av relevant och erkänd vetenskaplig institution med nödvändig vetenskaplig kompetens.*
Förändringar i förordning	
Skogsstyrelsens förslag	***WWFs ståndpunkt & förklaring***
7§ …4. undantag från skyldigheten att anlägga ny skog på produktiv skogsmark enligt 5 § första och andra styckena skogsvårdslagen för att möjliggöra försöksverksamhet *eller för att bevara och utveckla natur- eller kulturmiljövärden*, och 5. undantag från skyldigheten att vidta föryngringsåtgärder enligt 6 § skogsvårdslagen för att möjliggöra försöksverksamhet *eller för att bevara och utveckla natur- eller kulturmiljövärden.*	**Tillstyrks** men villkoren för undantagen är oklara och bör förtydligas och exemplifieras

9 § *Främmande trädarter får användas som skogsodlingsmaterial med försiktighet och i begränsad omfattning.* *Skogsstyrelsen får meddela föreskrifter om vad som avses med främmande trädarter.*	**Tillstyrks ej** **WWF föreslår** **9§** *Främmande trädarter får endast användas i undantagsfall och endast då dessa genomgått miljöanalys enligt 32§ och föreskrifter finns för att hantera risker.*
24 § Skogsstyrelsen får meddela föreskrifter om samråd med berörd sameby före annan avverkning inom renskötselns året-runt-marker än sådan röjning eller gallring som främjar skogens utveckling *och före återväxtåtgärder vidtas.*	**Tillstyrks**
Förslag på ändringar i föreskrifter och allmänna råd	
Skogsstyrelsens förslag	***WWFs ståndpunkt & förklaring***
1 § Bestämmelserna i 5 § första och andra styckena skogsvårdslagen ska inte gälla för mark som disponeras av universitet, högskola eller annan forskningsinstitution under en tid av minst 10 år för vetenskapliga ändamål. *Bestämmelserna i första och andra styckena skogsvårdslagen ska inte heller gälla för mark närmare än 15 meter från jordbruksmark.*	**WWFs anser att grundförslaget är bra men WWFs ståndpunkt är att det här bör stå 25 meter** såsom Miljömålsberedningen föreslog i sitt betänkande 2014. WWF tycker dessutom att Skogsstyrelsens argumentation både är motsägelsefull och motivet otydligt till att föreslå15 meter.
Allmänna råd till 5 § första stycket 1 skogsvårdslagen …Markens virkesproducerande förmåga bör då anses inte tillvaratagen på ett godtagbart sätt, när antalet huvudplantor eller motsvarande stammar är mindre *än vad som framgår av bilaga 2, tabell 1*…	**Tillstyrks med tillägg** **WWFs ståndpunkt är att det här behövs tillägg som tydliggör undantag utifrån utveckling av natur-, sociala- eller kulturvärden.** Allmänna råd till 5 § första stycket 1 skogsvårdslagen …Markens virkesproducerande förmåga bör då anses inte tillvaratagen på ett godtagbart sätt, när antalet huvudplantor eller motsvarande stammar är mindre *än vad som framgår av bilaga 2, tabell 1. Undantag får ges av Skogsstyrelsen då detta krävs för att bevara eller utveckla natur-, sociala- eller kulturvärden.*
2 § Längsta tillåtna tid för att få ett tillfredsställande plantuppslag genom naturlig föryngring är i södra Sverige utom Gotland *7 år* räknat från det år då skyldigheten att anlägga ny skog uppkom…	**Tillstyrks**

5 § Vid anläggning av ny skog ska sådana trädslag användas som med hänsyn till växtplatsens förutsättningar kan ge en tillfredsställande virkesproduktion. *Om det finns särskilda skäl får Skogsstyrelsen medge undantag från första stycket.*	**Tillstyrks med tillägg** **5 §** Vid anläggning av ny skog ska sådana trädslag användas som med hänsyn till växtplatsens förutsättningar kan ge en tillfredsställande virkesproduktion. *Undantag får ges av Skogsstyrelsen då detta krävs för att bevara eller utveckla natur-, sociala eller kulturvärden.*
Allmänna råd till 2 kap. 5 § Vid bedömning av vilka trädslag som kan ge en tillfredsställande virkesproduktion på växtplatsen bör hänsyn tas till *jordlagrets tjocklek*, jordarten, vegetationstypen, klimatet, markens lutning och fuktighet samt därmed markens bonitet. Vidare bör hänsyn tas exempelvis till risken för skador genom viltbetning och - vid naturlig föryngring - fröträdens egenskaper såsom kvalitet och virkesproducerande förmåga. *Av bilaga 2, tabell 9 framgår trädslag som vid olika vegetationstyper och markfuktighetsklasser bör kunna ge en tillfredsställande virkesproduktion.* *På mark med tunt jordlager bör inte gran godtas som huvudplanta.*	**Tillstyrks**
6 § *När plantbeståndet uppnår 1,3 meter i genomsnitt* ska det i beståndet finnas minst så många huvudplantor som behövs för att trygga återväxten av en skog av tillfredsställande täthet. Plantorna ska vara i huvudsak jämnt fördelade över arealen. **Allmänna råd till 2 kap. 6 §** När ny skog anläggs genom plantering bör, för att det när plantbeståndet uppnår 1,3 meter i genomsnitt ska finnas minst det antal huvudplantor som anges i tabell 1 i bilaga 2, planteringen ske med ett betydligt större antal plantor än som anges där. För att bedöma hur många plantor som behövs vid planteringen bör hänsyn tas bl.a. till markbehandling, klimat, risk för skador och andra faktorer som påverkar avgången för olika trädslag.	**Tillstyrks ej** WWF är tveksam till förslaget att införa en gräns på 1,3 m då detta förutsätter och styr mot monokulturer utan någon skiktning i föryngringsfasen. Förslaget verkar inte ta naturlig succession i beaktande utan riskerar att motverka skiktade föryngringar med primär- och sekundärträdslag. Det är oklart hur exempelvis gran under björkskärm hanteras i ett sådant förslag. Vidare föreslås tillägget: *Undantag får ges av Skogsstyrelsen då detta krävs för att bevara eller utveckla natur-, sociala- eller kulturvärden*
9§ När *barrskog* eller björkskog anläggs, ska det *när plantbeståndet uppnår 1,3 meter, 5 meter och 10 meter* i genomsnitt finnas minst så många huvudplantor som anges i tabell 1 i bilaga 2.	**Tillstyrks med tillägg** men oklart vad som gäller i blandbestånd. Detta bör förtydligas. Tillägg *Undantag får ges av Skogsstyrelsen då detta krävs för att bevara eller utveckla natur-, sociala- eller kulturvärden.*

10 § Med *barr-* eller björkskog avses här bestånd vars plantantal till minst 7/10 består av *barrträd* respektive björk.	**WWF undrar** vad som gäller för blandbestånd det vill säga när skogen innehåller <7/10 barr eller björk.
26 a § *Bestämmelserna i 23-26 §§ gäller inte poppel eller hybridasp.*	**Tillstyrks ej** WWF delar inte Skogsstyrelsens uppfattningen om att hybridasp och poppel på skogsmark inte ska behöva begränsas arealsmässigt, komma från godkänt plantmaterial samt anmälas. WWF menar att ingen av dessa trädslag har genomgått analys och prövning enligt 32§. Med plantering av hybridasp bedömer forskare att det finns en stor risk för utspädning av aspgenomet och en spridning av invasiva hybrider om man börjar plantera i större skala.[3] **Se även WWFs synpunkt om krav på miljöanalys enligt 32§**
27 § *Skogsmarkens ägare ska anmäla användning av skogsodlingsmaterial av främmande trädarter på en areal om minst 0,5 hektar till Skogsstyrelsen minst sex veckor innan användningen påbörjas.* *Anmälan ska innehålla karta som visar var användningen ska ske samt uppgifter om berörd fastighets beteckning, fastighetsägare och vilket skogsodlingsmaterial som ska användas.* *Anmälan behöver inte göras om anmälan för samråd beträffande användningen gjorts enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.*	**Tillstyrks ej** Främmande trädarter ska ha prövats genom miljöanalys samt ska all användning anmälas. Detta för att möjliggöra registrering och framtida uppföljningar. Även eventuell hjälpplantering med främmande trädarter i bestånd med annars inhemska trädarter ska registreras. Denna hantering kan eventuellt nyanseras utifrån olika främmande trädarters miljöprövning enligt 32§. **Alternativt förslag:** **27§** Skogsmarkens ägare ska anmäla användning av skogsodlingsmaterial av främmande trädarter ~~på en areal om minst 0,5 hektar~~ till Skogsstyrelsen minst sex veckor innan användningen påbörjas. *Endast främmande trädarter som prövats och godkänts genom miljöanalys (32§) får användas.*

[3] Ekologiska risker med exotiska trädslag, Fakta Skog, nr 12, 2013, Christer Björkman, Adam Felton , Johanna Boberg. Olof Widenfalk

	Anmälan ska innehålla karta som visar var användningen ska ske samt uppgifter om berörd fastighetsbeteckning, fastighetsägare och vilket skogsodlingsmaterial som ska användas. Anmälan behöver inte göras om anmälan för samråd beträffande användningen gjorts enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.
27 a § Med inhemska avses de arter som anges i bilaga 5. Övriga arter och artificiella hybrider betraktas, vid tillämpningen av dessa föreskrifter, som främmande.	**Tillstyrks ej** WWF accepterar inte Skogsstyrelsens tolkning av sibirisk lärk som inhemsk trädart. Att tolka ett trädslag som inhemsk baserat på ett 8000 år gammalt makrofossilfynd anser WWF som en principiellt tveksam bedömningsgrund. Det är också problematiskt att Skogsstyrelsen gör en annan bedömning än Naturvårdsverket.
28 § Contortatall får inte användas för skogsodling på högre höjd mellan latitud 60° och 68° än vad som framgår av figuren i bilaga 3. *Skogsstyrelsen får medge undantag om det finns särskilda skäl.*	**Tillstyrks ej.** WWF anser att riskerna med contortatall som invasiv art har ökat och att nyplantering bör förbjudas. WWF föreslår därför införandet av ett förbud mot nyplantering av contortatall. WWF menar att nyare studier och analyser visar på detta behov. Att i detta läge liberalisera lagstiftningen ytterligare är oacceptabelt. I enlighet med detta vänder sig WWF starkt emot att Skogsstyrelsen föreslår att stryka lagtext och därigenom tillåta kommersiellt contortaodling; - I södra Sverige - I lägen där inhemska trädslag inte har tillräcklig härdighet - På marker med ståndortindex T24 eller G24 och högre index. - Närmare nationalparker och naturreservat än 1 km.
Allmänna råd till 9 § skogsvårdsförordningen	**Tillstyrks ej.**

Den areal som föryngras med contortatall bör högst uppgå till 14 000 hektar per år.	WWF anser att riskerna med contorta som invasiv art har ökat. WWF föreslår därför införandet av ett förbud mot nyplantering av contortatall. WWF menar att nyare studier och analyser visar på detta behov. Skogsstyrelsen föreslår en flytt av allmänna råd från 2 kap. 28 § till allmänna råd till 9 § skogsvårdsförordningen. Vilket i sig inte gör någon skillnad mot vad som gäller idag. Det är fortsättningsvis oklart hur Skogsstyrelsen skulle säkerställa en arealsbegränsning eftersom Skogsstyrelsen egentligen tolkar det som att det inte är inom ramen för regeringens bemyndigande och därför har man lagt arealsbegränsningen under allmänna råd. WWF menar att det blir är ett slag i luften.
Förslag på ändringar i 4 kap. Krav på tillstånd till avverkning m.m. i fjällnära skog och samråd inom renskötselns året-runt-marker	
Skogsstyrelsens förslag	***WWFs ståndpunkt & förklaring***
2§ Samrådet ska omfatta avverkningen med efterföljande skogsvårdsåtgärder såsom markberedning, skyddsdikning, anläggning av ny skog och val av trädart. *Om skogsvårdsåtgärder avses ske på annat sätt än som tidigare samrådts om ska nytt samråd ske innan åtgärderna vidtas.*	**Tillstyrks** men som tidigare har antytts är värdet av områden avseende faktisk hänsyn till renskötseln oklar och bör förtydligas förtydligas.
Förslag på ändringar i 7 kap. Hänsyn till naturvården, kulturmiljövården och rennäringen	
Skogsstyrelsens förslag	***WWFs ståndpunkt & förklaring***
Främmande trädarter **7 a §** *Främmande trädarter ska användas med försiktighet intill känsliga miljöer.* **Allmänna råd till 7 kap. 7 a §** *Främmande trädarter bör inte användas närmare nationalparker, naturreservat, kulturreservat, biotopskyddsområden, Natura 2000-områden och områden som omfattas av naturvårdsavtal enligt 7 kap. 3 § jordabalken än 100 meter.*	**Tillstyrks ej.** WWF anser att alla främmande trädarter måste prövas genom miljöanalys 32§ och utifrån denna utformas för aktuell trädart specifika föreskrifter och allmänna råd som på ett ansvarsfullt sätt balanserar möjligheter med risker. Avseende contortatall bör det vidare finnas föreskrift om förbud mot nyplantering. WWF menar att nyare studier och analyser visar på detta behov

Exempel på andra känsliga miljöer är nyckelbiotoper, värdefulla våtmarker och kulturmiljöer, tätortsnära områden, alvarmarker, sanddynsområden och skärgårdar.	WWF anser dessutom att begränsningar avseende plantering av främmande trädslag och närmaste avstånd till områden med naturvärden ska ligga på 1 km. Och att detta ska vara en föreskrift. **Alternativt förslag:** **7 a §** *Främmande trädarter ska inte användas närmare nationalparker, naturreservat, kulturreservat, biotopskyddsområden, Natura 2000-områden och områden som omfattas av naturvårdsavtal enligt 7 kap. 3 § jordabalken än 1 kilometer, Främmande trädarter får endast användas efter genomförd miljöanalys och prövning. Eventuell användning sker i enlighet med de föreskrifter som Skogsstyrelsen har utfärdat för relevant främmande trädart.* Föreskrifter och allmänna råd ska utformas utifrån bedömda risker för specifikt främmande trädart exempelvis oönskad spridning till skyddade områden. **Föreskrift 7 a § - contorta** *Nyplantering av contorta ska inte ske. Contortaplanteringar närmare nationalparker, naturreservat, kulturreservat, biotopskyddsområden, Natura 2000-områden och områden som omfattas av naturvårdsavtal enligt 7 kap. 3 § jordabalken än 1 kilometer avvecklas successivt och ersätts med andra inhemska trädarter*
Allmänna råd till 31 § skogsvårdslagen *…För att inte onödigtvis försämra den långsiktiga tillgången på värdefullt lavbete eller framkomlighet för renskötseln bör främmande trädarter användas med försiktighet och i begränsad omfattning. Koncentration av större, sammanhängande arealer med främmande trädarter bör undvikas vid beståndsanläggning. Inom flyttleder, rastbeten och vid svåra passager liksom i särskilt värdefulla marklavsområden (lavtyp och lavrik typ) bör beståndsanläggning med främmande trädarter undvikas…*	Tveksamt ifall den kommer ha någon större effekt eftersom allmänna råd inte är legalt bindande. Detta bör utvecklas till föreskrift.

Förslag på bilagor	
Skogsstyrelsens förslag	***WWFs ståndpunkt & förklaring***
Bilaga 2, tabell 1 Skogsstyrelsens förslag för plantantal för barrträd och björk	**Tillstyrks ej utan klargörande avseende blandskog** Här är det oklart om vad som gäller för blandbestånd och hur medelhöjd avseende huvudplanta ska tolkas när det föreligger skiktning, exv vid björkskärm. Vidare bör det som tidigare antytts finnas möjlighet till undantag då detta krävs för att bevara eller utveckla natur-, social- eller kulturvärden samt för annan ekonomisk verksamhet.
Bilaga 2, tabell 9 Godkända inhemska trädartsplantor utifrån ståndort	**Tillstyrks** Men som tidigare antytts bör det finnas möjlighet till undantag då detta krävs för att bevara eller utveckla natur-, sociala- eller kulturvärden.
Bilaga 5 Inhemska trädarter	**Tillstyrks ej** WWF accepterar inte sibirisk lärk som inhemsk trädart. Att tolka ett trädslag som inhemsk baserat på ett 8000 år gammalt makrofossilfynd anser WWF som en principiellt tveksam bedömningsgrund. Det är också problematiskt att Skogsstyrelsen gör en annan bedömning än Naturvårdsverket.
Förslag på ändringar i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om anmälningsskyldighet för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken avseende skogsbruksåtgärder	
Skogsstyrelsens förslag	***WWFs ståndpunkt & förklaring***
I 4-11 §§ i dessa föreskrifter anges åtgärder och verksamheter av olika slag som till sin natur är sådana att *de kan medföra skada på naturmiljön* och därför alltid ska anmälas för samråd till Skogsstyrelsen.	**Tillstyrks**
11 § *Användning av främmande trädarter som kan innebära en risk för fröspridning till känsliga miljöer ska anmälas för samråd.*	**Krav på anmälan om samråd tillstyrks men skrivning accepteras ej**

Med känsliga miljöer avses nationalparker, naturreservat, biotopskyddsområden, områden som omfattas av naturvårdsavtal enligt 7 kap. 3 § jordabalken, registrerade nyckelbiotoper, alvarmarker och sanddynsområden. *Av anmälan ska framgå vilken trädart som avses användas.*	Som påpekats ovan anser WWF att främmande trädarter liksom annat material eller metoder som kan vara skadlig på miljön ska genomgå systematisk miljöanalys och prövning enligt förslag på skrivning för 32§

Synpunkter på rapporten

- Rapportens utgångspunkt är trakthyggesbruk som brukandeform med snävt fokus på volymproduktion av biomassa och därmed speglar rapporten och förslagen inte bioekonomin på det sätt som uppdragsgivaren uttryckt; En rapport och förslag utifrån en bioekonomi i ett brett perspektiv. Rapportens och förslagens snäva perspektiv riskerar att förstärka intensifieringen inom skogsbruket och motiverar inte till ett bredare och mer varierat brukande.
- Det saknas kommentarer angående negativa markvärden på lägre ståndorter i Heureka uppskattningar. WWF saknar även förklaringar kring osäkerheter i antaganden som dessa Heureka uppskattningar är behäftade med. Nu kan dessa uppfattas som sanningar, vilket de inte är.
- På sid 25 uttrycker man följande skogspolitiska önskemål; 1. Föryngringarna ska ge skogar som levererar värdefull skogsråvara. 2. Reglerna bör medge frihet för skogsägarna att välja olika produktionsalternativ. WWF saknar en djupare analys utifrån att dessa två mål i sig kan vara motsägelsefulla när man tolkar ordet ”värdefull” i form av optimerad volymproduktion.
- Det blir problematiskt när Skogsstyrelsen antyder att naturlig föryngring av björk är mindre lämpligt utifrån ett produktionsperspektiv eftersom skogsägare inte röjer (se sid 27). Problemet ligger inte hos björken i sig utan hos skogsägaren och myndighetens begränsade möjlighet att motivera till mer röjning.
- På sid 28 skriver Skogsstyrelsen att om det finns särskilda skäl som gynnar natur- och kulturmiljövårdens intressen ska undantag kunna medges från kravet att använda sådana trädslag som med hänsyn till växtplatsen kan ge en tillfredställande produktion. WWF saknar undantag för sociala värden samt resonemang kring om det kan finnas andra ekonomiska motiv för undantag. Exemplifiering hade också stärkt rapporten och förslagen.
- På sid 29 står det *”…för gran kan etableringen i stora drag anses vara klar vid cirka 1 meters höjd på plantorna. …”*. WWF förstår inte hur man kan komma till denna slutsats då gran är ett sekundärträdslag och därför mycket väl kan etableras under exempelvis en björkskärm. Rapporten bör på ett bättre sätt ta i beaktande de olika trädslagens naturliga förutsättningar.
- På sid 32 kan man tolka att rapporten endast hänvisar till fröträd på hyggen avseende naturlig föryngring. När det gäller lövträd är föryngring oftast möjlig utan fröträd på hygget. Vidare kan föryngring av barrträd även ske på mindre hyggen och luckor genom fröspridning från intilliggande kanter det vill säga inte från fröträd ute på hygget. WWF anser att rapporten är begränsad och ger för mycket fokus på större trakthyggen och barrträd.
- 50 sidor av rapporten (sd 43-93) ägnas åt främmande trädslag, men WWF saknar ändå en systematisk analys och balanserade förslag utifrån möjligheter och risker. Riskerna redovisas men utan en tillräckligt sammanvägd systematisk och trovärdig bedömning, utan faller tillbaka på tyckande utifrån ett behov av att öka biomassproduktion. Följande punkter anser borde inkluderats i rapport och speglats i förslag;
    - Man borde hänvisat och utvecklat möjligheter med 32§ om miljöanalys

- Förklarat hur en schablonartad hantering av främmande trädslag utan trovärdig systematisk riskanalys inte strider mot det preciserade miljömålet *”… Främmande arter och genotyper hotar inte skogens biologiska mångfald…”*
- Förklarat varför Skogsstyrelsen har en avvikande uppfattning från Naturvårdsverket avseende contortatallens invasivitet
- Beaktat contortans förmåga till självspridning och inkluderat riskerna förknippade med bränder och självspridning. Detta tas inte alls upp under avsnittet om klimatförändringar och är en mycket stor brist.
- Utgått från att invasivitet inte har ett linjärt utan ett exponentiellt förlopp. Med andra ord så kan det vara mycket svårt och kostsamt att begränsa självspridning när den väl upptäcks som ett problem.
- Respekterat att Naturvårdsverket har fått i bemyndigande av regeringen att vara behörig myndighet avseende förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter i fråga om arter som lever på land. Och att Artdatabankens preliminära bedömning på uppdrag av Naturvårdsverket utifrån invasionspotential och ekologisk effekt är att sykomorlönn har mycket hög risk för invasivitet, silvergran och contortatall klassas som hög risk samt sitkagran klassas som potentiellt hög risk.
- Undvikit spekulation som stöd till förslag. Exempelvis att anta att ökad produktion av främmande trädarter ska öka möjligheten till ökad möjlighet att spara områden med höga miljövärden är ren spekulation (3.5.2) och likaså saknar påståenden om ökat rekreationsvärde med lärk, poppel och hybridasp någon referens (3.5.3) och därmed nog kan hänvisas till rent tyckande.
- Utgått från aktuell kunskap i analys och förslag. Att använda en miljökonsekvensanalys från 1999 och påstå att riskerna med contorta är väl genomlyst (sid 74) och sedan lägga förslag utifrån denna slutsats ifrågasätter WWF starkt. Dels är miljökonsekvensanalysen från 1999 en sammanfattning som saknar en del viktig information som återfinns i de fördjupade vetenskapliga publikationerna i Forest Ecology and Management 141 (2001). Men framförallt finns och håller på tas fram nyare studier, kunskap, erfarenheter och bedömningar. Att inte väga in detta är oacceptabelt.
- Inkluderat frågan om vem som har ansvar och ska betala för att följa upp och reglera icke önskad självspridning. ”Polluter Pays”-principen tillämpas inte i förslagen. Här riskerar också skogsägare drabbas som inte vill ha främmande trädarter på sina marker. Det är inte tillfredsställande när Skogsstyrelsen medger att det sannolikt finns en okänd areal oanmälda bestånd med främmande trädarter (sid 52). Hur avser man utan kunskap om dessa bestånd kunna följa upp oönskad spridning av främmande trädarter?
- Inkluderat jämförelse med hur användning främmande trädslag regleras i grannländer med likartade förutsättningar, främst Norge och Finland. Enligt vår förståelse är användning av främmande trädslag betydligt mer begränsad och strikt reglerat i båda dessa länder. Om så är fallet; Varför gör man i dessa länder en annan bedömning än i Sverige?

- Avsnittet om certifiering hade kunnat vara intressant men saknar nu fördjupning och värde. Exempelvis görs ingen bedömning alls avseende vilken börda man lägger på frivillig certifiering och ideella samhällsorganisationer när det formella ansvaret sviker.
- Generellt borde rapporten och förslagen ses över för att bättre underbyggas utifrån vetenskaplig kunskap och erfarenhet. Det saknas referenser som skulle kunna vara viktiga i utformningen av slutsatser. Med andra ord riskerar en del av förslagen vinklas utifrån en begränsad skaras uppfattning snarare än utifrån vetenskaplig kunskap och erfarenhet.

Exempel på en sådan dåligt underbyggd uppfattning är på sid 47; *"…De förslag som läggs fram i denna rapport i fråga om skogsodling med främmande trädarter strider enligt Skogsstyrelsens uppfattning inte mot miljökvalitetsmålen eller preciseringarna i de ovan nämnda miljömålen…".* Exempel på vetenskaplig referens som saknas är Hallsby et al, 2015[4], som delvis ifrågasätter dagens investering i plantering av förädlat material till förmån för naturlig föryngring, eftersom en stor del av detta plantmaterial bedöms gå förlorad i avgång, röjning och gallring.

Vicki Lee Wallgren
Avdelningschef Skog & arter

Peter Roberntz
Senior Skogsrådgivare

[4] Forestry 2015; 88, 441–453, doi:10.1093/forestry/cpv010